

Nyhetsrapportering om Yom-Kippur-kriget från Israel

bP 505/69

BP
505

M E D D E L A N D E

Nr 69

Februari 1976

NYHETSRAPPORTERING OM YOM-KIPPUR-KRIGET FRÅN ISRAEL

GOREN, Dina N., COHEN, Akiba A. and
CASPI, Dan: Reporting of the Yom-Kippur
War from Israel. JOURNALISM QUARTERLY;
Summer 1975:199-206

Översättning och redigering:
Kurt Törnqvist och Kjell Aggefors

BEREDSKAPSNÄMNDEN FÖR PSYKOLOGISKT FÖRSVAR

M E D D E L A N D E

1878

Nr 83

1878

1878

1878

1878

1878

FÖRORD

Nyhetsförmedlingen i Kriget har möjligheter att verka i denna situation är problem av vitalt intresse för den krigsorganisation som Beredskapsnämnden svarar för. Studium av nyhetsförmedlingen i länder med krigsinflyttning är därvid självfallet av stort värde. I dessa avseenden erbjuder Israel ett material som kan ha särskilt intresse för oss eftersom dess samhällssystem har många likheter med vårt.

Beredskapsnämnden har därför i sin dokumentation önskat uppmärksamma Meddelande nr 69. NYHETSREPORTERING OM YOM-KIPPUR-KRIGET FRÅN ISRAEL

Översänder härmed ovanstående Meddelande.

Enligt uppdrag

Kjell Aggefors
Kjell Aggefors

Törnqvist, Kurt
Aggefors, Kjell

Törnqvist, Kurt

Sändlista:

- BN ledamöter och suppleanter
- UC-personal enl särskild sändlista
- CB-kanslier
- Länsstyrelser
- Chefer C-sektioner (CB + Lst)
- Bibliotek m m enl särskilt sändlista
- BN kansli

Kurt Törnqvist

/BM

Enligt sändlistan

Meddelande nr 62. NYHETSBERÄTTNING OM YOM-KIPPUR-
KRIGET FRÅN ISRAEL

Översänder härmed ovanstående Meddelande.

Enligt uppdrag
Kjell Aggestor

Sändlistan:

- BN ledamöter och suppleanter
- UC-personal om särskild sändlista
- CB-kansliet
- Länstygeln
- Chefer C-sektioner (CB + Iac)
- Bibliotek m m om särskilt sändlistan
- BN kansli

FÖRORD

Nyhetsförmedlingen i krig och journalisternas möjligheter att verka i denna situation är problem av vitalt intresse för den krigsorganisation som Beredskapsnämnden svarar för. Studium av nyhetsförmedlingen i länder med krigserfarenhet är därvid självfallet av stort värde. I dessa avseenden erbjuder Israel ett material som kan ha särskilt intresse för oss eftersom dess samhällssystem har många likheter med vårt.

Beredskapsnämnden har därför i sin dokumentation ägnat uppmärksamhet åt forskning om och erfarenheter av nyhetsförmedling och information i Israel. De två första av nedanstående meddelanden utgör översättningar av vetenskapliga artiklar om dessa problem. Det sista är en sammanställning av svenska journalisters erfarenheter av nyhetsrapporteringen från oktoberkriget 1973.

- Törnqvist, Kurt 30. Militär presscensur i Israel.
Palmborg, Christer November 1969.
- Törnqvist, Kurt 61. Israels program för information
Aggefors, Kjell till utlandet. Oktober 1973.
- Törnqvist, Kurt 62. Nyhetsförmedling, presstjänst
och mänskligt beteende under
kriget i Mellersta Östern i
oktober 1973. December 1973.

I detta meddelande presenteras en undersökning som ger ytterligare belysning av nyhetsrapporteringen från oktoberkriget 1973. Den har utförts av tre forskare som är knutna till Kommunikationsinstitutet vid Hebreiska universitetet i Jerusalem. Meddelandet utgör en översättning av en artikel i 1975 års sommarnummer av JOURNALISM QUARTERLY. Av de fem mellanrubrikerna har vi själva tillfogat de två första.

Kurt Törnqvist

Nyhetsförmedlingen i krig och journalistersnas möjligheter att verka i denna situation är problem av vital intresse för den krigsorganisation som Beredskapsnämnden svarar för. Studium av nyhetsförmedlingen i länder med krigserfarenhet är därför av stort värde. I dessa avsniden är önskat att varje artikel som kan ha särskilt intresse för oss efterom dessa samhällssystem har många likheter med vårt.

Beredskapsnämnden har därför i sin dokumentation önskat uppmärksamhet åt forskning om och erfarenheter av nyhetsförmedling och information i Israel. De två första av nedanstående meddelanden utgör översättningar av vetenskapliga artiklar om dessa problem. Det sista är en sammansättning av svenska journalisters erfarenheter av nyhetsportering från oktoberkriget 1973.

- Törnvist, Kurt
Palmberg, Christer
30. Militär pressensur i Israel.
November 1969.
- Törnvist, Kurt
Aggestor, Kjell
61. Israels program för information till utlandet. Oktober 1973.
- Törnvist, Kurt
62. Nyhetsförmedling, pressjämsat och mänskligt beteende under kriget i Mellanöstern i oktober 1973. December 1973.

I detta meddelande presenteras en undersökning som ger ytterligare belysning av nyhetsporteringen från oktoberkriget 1973. Den har utförts av tre forskare som är kända till Kommunikationsinstitutet vid Hebraiska universitetet i Jerusalem. Meddelandet utgör en översättning av en artikel i 1973 års sommarnummer av JOURNALISM QUARTERLY. Av de fem mellanrubrikerna har vi stängt tillfogat de två första.

Kurt Törnvist

NYHETSRAPPORTERING OM YOM-KIPPUR-KRIGET FRÅN ISRAEL

En undersökning av 108 reportrar medan striderna pågick visar intressanta skillnader i attityder till nyhetskällor mellan fast bosatta och besökande korrespondenter.

En nyhetstäckning utan motstycke

Yom-Kippur-kriget förde ett mycket stort antal mediemäniskor från hela världen till Israel. Dessa reportrar lade tillsammans med sina kollegor på den andra sidan frontlinjen i Egypten, Syrien och de andra arabländerna grunden till en täckning utan motstycke av en militär konflikt. Orsakerna till detta ligger i såväl händelsens egen natur som i den tekniska utvecklingen på kommunikationsområdet. Allteftersom dessa teknologier utvecklas blir det möjligt för varje händelse av central betydelse och därigenom av fundamentalt nyhetsvärde att bli rapporterad med stor noggrannhet och intensitet. Förbättringen av transportsystem och effektiviteten hos transmissionsutrustningar, inklusive satelliter, har alla bidragit till bättre internationell kommunikation och snabbare kontakter. Detta förefaller att rättfärdiga de stora investeringar det innebär att sända speciella korrespondenter till scenen och därigenom göra det möjligt för publiken att närmare följa händelserna.

Medieorganisationernas beslut att ge hög prioritet till täckningen av Yom-Kippur-kriget berodde enligt vår uppfattning på ett antal orsaker. För det första är det klart att ett krig är en händelse med högsta nyhetsvärde speciellt när det utbryter plötsligt och utvecklas på ett dramatiskt och oväntat sätt såsom fallet var i oktober 1973, för det andra stormakternas direkta inblandning som gick så långt att USA anbefallde högsta beredskap och för det tredje de arabiska oljeproducerande ländernas användning av oljan som ett medel för utpressning vilket skapade ett hot om en eventuell världsomfattande energikris.

Under de senaste 26 åren, en period som omfattar fyra krig i Mellanöstern, har många förändringar ägt rum på kommunikationsområdet och i Israels ställning på den politiska arenan. Suezkriget 1956 började och slutade innan utländska reportrar hade möjlighet att anlända i stora antal. Före Sexdagarskriget 1967 anlände hundratals reportrar till Israel under de veckor av diplomatisk aktivitet som föregick kriget men många reste hem innan striden började. Dessutom påbjöd det israeliska militärkommandot under den första stridsdagen i Junikriget 1967 en fullständig mörklägning av nyheter och de reportrar som lyckades få information hindrades av den militära censuren att sända den vidare.¹⁾ De första rapporterna om Israels framgång under de första 24 timmarnas strider blev därför mottagna med en viss grad av misstro. Denna försvann allteftersom myndigheterna tillät korrespondenterna att besöka stridslinjerna.

Två slags krigskorrespondenter

Under perioden mellan Sexdagarskriget och Yom-Kippur-kriget ökade Israels dragningskraft på utländska korrespondenter som aldrig förr. Från Israel rapporterades utvecklingen av två slags korrespondenter: de utländska reportrar som är fast bosatta i Israel och som rapporterar till sina redaktioner om alla aktiviteter som berör Israel (det mesta av rapporteringen under denna period gällde säkerhetsfrågor); och "besökande" reportrar som kom till Israel för att täcka en speciell händelse eller vanligare på ett väl definierat journalistiskt uppdrag. Det faktum att de senare sällan känner till Israel och dess aktiviteter, har färre och mindre tillförlitliga kontakter i landet och att deras första intryck ofta är förvrängda hindrar inte myndigheterna från att ge dem speciella privilegier och assistans vilket ofta förorsakar frustration hos fast bosatta reportrar.

Trots den nästan konstanta oenigheten mellan de fast bosatta reportrarna och de militära myndigheterna huvudsakligen i frågor gällande militära censurbestämmelser hade

man icke desto mindre nått ett slags modus vivendi. I enlighet därmed får reportrarna, som medlemmar i pressgruppen bakgrundsinformation vid informationsmöten som hålls av höga militära talesmän och tillåts att följa militära styrkor i olika operationer, inklusive de som går över fiendelinjer.

Värdefulla och exklusiva nyheter gavs emellertid ofta till besökande reportrar som under senare år kommit till Israel i hundratal. Bland besökarna fanns många av de främsta inom journalistiken. Denna praxis skapar inte enbart spänningar i kontakterna mellan de fast bosatta och de besökande reportrarna utan orsakar också spända relationer mellan de fast bosatta reportrarna och de lokala myndigheter, som har daglig kontakt med dem. De fast bosatta reportrarna känner sig diskriminerade, speciellt när det gäller möjligheter att undgå den militära censuren, vilket de besökande reportrarna kan uppnå så snart de återvänt till sina hemländer.

Under de första timmarna efter Egyptens och Syriens plötsliga attack den sjätte oktober 1973 låg rapporteringen från kriget helt i händerna på de fast bosatta reportrarna. Stängningen av den internationella flygplatsen, och omdirigeringen av flygningarna hindrade utrikeskorrespondenter från att anlända under ungefär 48 timmar. Under de följande sex veckorna kom närmare 1 000 massmedierepresentanter till Israel. Omkring hälften var reportrar och hälften var teknisk personal.

När striderna hade kommit igång, kom mönstret för pressreportage och aktiviteterna hos de militära och civila myndigheterna, som hade kontakt med reportrar, inklusive de bofasta, att likna förhållandena under Sexdagarskriget. Många personer var till och med de samma. Åtskilliga bland den personal som 1967 tjänstgjorde på armétalesmannens kontor och i den militära censuren kom tillbaka på sina gamla poster som reservister. Det samma gällde många av veteranerna bland reportrarna.

Metod

Yom-Kippur-kriget kom som en fullständig överraskning för den israeliska allmänheten, så det fanns inte någon möjlighet att förbereda detta forskningsprojekt i förväg. Den chock som följde på fientligheternas utbrott åtföljd av en massiv och nästan total rekrytering av Israels militära reservister, skapade en betydande förvirring. Det var inte möjligt att uppskatta stridernas varaktighet.

Man beslöt att påbörja datainsamlingen den 20 oktober 1973 när den tredje stridsveckan började. Som det visade sig påbjöds eld upphör första gången den 22 oktober och den trädde i kraft den 24 mitt i datainsamlingsperioden. Inget frågeformulär togs emot efter den fjärde november 1973.

Det var i allmänhet inte lätt att få tag i de utländska reportererna beroende på deras arbetes natur. De flesta potentiella respondenter åkte ut redan före gryningen och kom inte tillbaka från fronterna förrän sent på nätterna. Datainsamlingen ägde rum på hotellen där reportererna bodde och på regeringens pressbyrå där de fick kommunikéer. Det faktum att de utländska reportererna endast tillfälligt var i Israel gjorde det omöjligt att göra upp om sammanträffanden i förväg. Den taktik som utnyttjades blev i stället att kontakta reportern personligen i hotellobbyn eller på pressbyrån och be honom att hjälpa till genom att fylla i frågeformuläret. Vanligen blev svaret positivt med få fall av vägran.

Trots olikheterna mellan reportererna förekom språkproblem endast i mindre utsträckning. De flesta reportererna kunde fylla i formuläret på engelska. Översättningshjälp fanns tillgänglig på franska och tyska. Endast en handfull reportrar avböjde att fylla i formuläret därför att de inte behärskade något av dessa språk.

Närmare 900 korrespondenter och deras medarbetare anlände till Israel fram till sista datainsamlingsdagen för studien. Tabell 1 presenterar antalet ankommande journalister och medarbetare dag för dag fram till den 4 november, den dag då datainsamlingen upphörde. När datainsamlingen började den 20 oktober befann sig redan 696 reportrar inklusive deras medarbetare i landet (omkring hälften var reportrar).

Beroende på olika problem var det omöjligt att erhålla ett korrekt slumpmässigt urval. Följaktligen innebar urvalsproceduren att nå så många potentiella korrespondenter som möjligt utan något a priori-kriterium. Utan tvivel uppstod det därför urvalsfel i viss utsträckning. Om man utgår från fördelningen av respondenter efter deras ursprungsland, förefaller det icke desto mindre vara ett något så när representativt urval som erhöles efter detta kriterium. Tabell 2 presenterar fördelningen av ankommande journalister och medarbetare från olika länder och en motsvarande fördelning för dem som utvalts från varje land.

Respondenterna tillfrågades genom en öppen fråga om sitt yrke. Tabell 3 visar svaren på frågan grupperade i yrkeskategorier.

Respondenterna tillfrågades huruvida de hade rapporterat från en krigszon före Oktoberkriget 1973. Sextiosju procent angav att de förut hade rapporterat från ett krig. Av dem som rapporterat från tidigare krig hade 37 % också rapporterat från Israel. Av de reportrar som förut hade rapporterat från en krigszon hade 39 % rapporterat från endast ett annat krig, 31 % hade rapporterat från två andra krig, 19 % hade rapporterat från tre andra krig, 3 % från fyra andra krig och 5 % från fem andra krig. En respondent hade rapporterat från nio andra krigsskådeplatser. I genomsnitt hade reportrarna tidigare rapporterat från 2,2 krigsskådeplatser.

TABLE 1

Daily Arrivals in Israel of Reporters and Crews from October 6 to November 4, 1973

	October											
	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Arrivals	4	17	136	149	90	50	50	37	30	23	20	
Cummulative	4	21	157	306	396	446	496	533	563	586	606	
	October											
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Arrivals	30	16	32	12	46	17	17	20	11	16	10	6
Cummulative	636	652	684	696	742	759	776	796	807	823	833	839
	October		November									
	29	30		1	2	3	4					
Arrivals	14	6		9	7	5	2					
Cummulative	853	859		868	875	880	882					

+ Airport reopens to international traffic

++ Data collection begins

+++ Cease-fire proposal at United Nations

++++ Cease-fire implemented

+++++ Data collection ends

TABLE 2

Distribution of Arriving Reporters and Crews by Origin and Percentage in the Sample

Country	Number of Arrivals	%	Number in sample +++	%
United States	235	26.6	30	28.3
Great Britain	160	18.1	20	18.9
France	160	18.1	9	8.5
Italy	57	6.5	4	3.8
West Germany	56	6.3	9	8.5
Sweden	36	4.1	3	2.8
Netherlands	24	2.7	3	2.8
Switzerland	24	2.7	3	2.8
Japan	22	2.5	1	0.9
Australia	15	1.7	1	0.9
Denmark	14	1.6	3	2.8
Austria	13	1.5	0	0.0
Norway	13	1.5	4	3.8
Canada	10	1.1	3	2.8
Finland	9	1.0	2	1.9
Belgium	7	0.8	1	0.9
Turkey	6	0.7	1	0.9
South America +	16	1.8	5	4.7
Others ++	5	0.6	4	3.8
	882	99.9	106	99.8

+ Including Argentina, Brazil, Colombia, Guatemala, Mexico and Venezuela.

++ Including Greece, Ireland, South Korea, Spain and South Africa.

+++ The origin of two reporters in the sample was unknown.

TABLE 3

The Occupations of Reporters

(N = 108)

Correspondents and reporters	31%
Freelance reporters	2%
Editors, anchor men, foreign editors	10%
Roving, foreign, war and special correspondents	17%
Commentators, analysts and columnists	21%
Bureau Chiefs	5%
Photographers	8%
Others (writers, producers)	5%

TABLE 4

Percentage of Reporters Obtaining Information and Participating in Tours of Battle Fronts

Method	Resident Reporters	Visiting Reporters
Off-the-record discussions with military leaders	82	60
Off-the-record discussions with civilian leaders	82	55
General press tours of battle fronts	85	65
Special tours of battle fronts	46	51

Vad beträffar reportrarnas ålder var 13 % mellan 20 och 29 år, 35 % mellan 30 och 39 år, 39 % mellan 40 och 49 år och 13 % var 50 år eller äldre. De tillfrågades också hur länge de hade arbetat för sin nuvarande organisation. Tjugo-sju procent hade arbetat för sin organisation under endast 1-2 år, 12 % under 3-4 år, 24 % under 5-10 år och 37 % under mer än 10 år.

Dessa resultat tycks antyda att man vanligen sände mer erfarna reportrar för att täcka kriget. Detta kan förklaras av den kunskapsexpertis och erfarenhet som behövs då det gäller att täcka krig och av att ett sådant uppdrag vanligen anses vara ett "belönings"-uppdrag.

Resultat

Denna studie genomfördes utan optimal förberedande planering. Detta innebar dock inte att teoretiska begrepp saknades vid tiden för datainsamlingen. De presenterade resultaten försöker täcka några av den centrala problemen när det gäller att rapportera från ett krig, nämligen informationens tillgänglighet, informationens utnyttjande, trovärdigheten hos informationskällorna, jämte problemet med militär censur.

Under hela analysarbetet ägnades speciell uppmärksamhet åt skillnaden mellan de besökande och de bofasta reportrarna. Trots det relativt lilla urvalet bland de fast bosatta reportrarna (N=17) föreföll urvalet tillräckligt stabilt för att rättfärdiga den föreliggande analysen.

Som komplement till de speciella informationskällorna tillfrågades reportrarna huruvida de tyckte att de israeliska myndigheterna tillhandahöll tillräckligt med information rörande krigssituationen. Endast 35 % av urvalet ansåg att den information som tillhandahölls var tillräcklig. Inga skillnader kunde påvisas mellan besökande och fast bosatta reportrar.

De reportrar som tyckte att den information som lämnades var otillräcklig, tillfrågades om varför de ansåg detta (det var en öppen fråga). Trettioen procent ansåg att information undanhölls av berättigade säkerhetsskäl; 31 % menade att det berodde på ett försök att upprätthålla hög moral och en positiv bild av den israeliska armén; 29 % hävdade att skälen antingen var ett "säkerhetskomplex", en negativ attityd till pressen, fiendskap mot utlänningar eller helt enkelt ett försök att hindra sanningen från att komma ut; och 9 % ansåg att det berodde på den ohanterliga byråkratin och ett ineffektivt system för spridning av information.

En undersökning av de kanaler genom vilka en del av informationen erhöles av de besökande och de fast bosatta reportrarna avslöjar en del intressanta resultat. I tabell 4 presenteras procentandelen reportrar i vardera gruppen som påstår sig ha fått information genom olika metoder däribland frontbesök.

Respondenterna ombads att ange hur hjälpsamma olika informationskällor var när det gällde att tillhandahålla information om händelser som ägde rum. Svartalternativen varierade från MYCKET HJÄLPSAM (värderat till 4) till INTE ALLS HJÄLPSAM (värderat till 1). Dessutom ombads de att gradera var och en av källorna på en trovärdighetsskala som sträckte sig från MYCKET TROVÄRDIG (värderat till 4) till INTE ALLS TROVÄRDIG (värderat till 1). Tabell 5 visar de genomsnittliga hjälpsamhetsvärdena för de två grupperna och signifikansnivån för t-värden grundade på test för skillnaden mellan medelvärdena.

Resultaten i tabell 5 indikerar att med undantag för de israeliska radio- och teve-stationerna upplevdes alla informationskällor som mer hjälpsamma av de besökande än av de fast bosatta reportrarna. Självklart var radio- och tevesändningarna, som nästan alla är på hebreiska inte till mycken hjälp för de reportrar som inte talar språket. De fast bosatta reportrarna har någon kunskap i språket och känner bättre till sändningarna.

TABLE 5

Means and Significance Levels of *t* values for Helpfulness Scores of Resident and Visiting Reporters for Each Source of Information

Source of Information	Mean of Resident Reporters (N=17)	Mean of Visiting Reporters (N=91)	Significance Level
Israeli Army Spokesman	2.59	2.91	n.s.
Other army personnel	2.50	2.83	n.s.
Government Press Office	2.69	2.74	n.s.
Press Briefings	2.56	2.71	n.s.
Israel Radio	3.33	2.65	.01
Israel Television	3.24	2.20	.001
Israeli reporters	2.65	2.66	n.s.
Foreign correspondents	2.19	2.72	.05
Israeli government officials	2.38	2.43	n.s.
Israeli politicians	1.73	2.22	.05
Foreign diplomats in Israel	1.60	2.29	.05
Foreign radio & television	1.79	2.78	.001
Man in the street	2.38	2.65	n.s.

TABLE 6

Means and Significance Levels of *t* Value for Credibility Scores of Resident and Visiting Reporters for Each Source of Information

Source of Information	Mean of Resident Reporters (N=17)	Mean of Visiting Reporters (N=91)	Significance Level
Israeli Army Spokesman	3.06	2.91	n.s.
Other army personnel	2.93	3.04	n.s.
Government Press Office	3.00	2.78	n.s.
Press briefings	2.94	2.79	n.s.
Israel Radio	3.00	2.74	n.s.
Israel Television	3.07	2.80	n.s.
Israeli reporters	2.73	2.73	n.s.
Foreign correspondents	2.50	2.77	n.s.
Israeli government officials	2.40	2.62	n.s.
Israeli politicians	2.08	2.56	.05
Foreign diplomats in Israel	2.07	2.56	n.s.
Foreign radio and television	2.00	2.72	.01
Man in the street	2.25	2.42	n.s.

TABLE 7

Product Moment Correlation Coefficient between Helpfulness and Credibility Scores for Resident and Visiting Reporters* (the *n* varies for each correlation)

Source of Information	Resident Reporters (N=17)	<i>p</i>	Visiting Reporters (N=91)	<i>p</i>
Israeli Army Spokesman	.25	n.s.	.36	.001
Other army personnel	-.03	n.s.	.31	.01
Government Press Office	.61	.01	.25	.05
Press briefings	.28	n.s.	.47	.001
Israel Radio	.66	.01	.58	.001
Israel Television	.44	.05	.48	.001
Israeli reporters	.60	.01	.57	.001
Foreign correspondents	.44	n.s.	.50	.001
Israeli government officials	.72	.001	.45	.001
Israeli politicians	.51	.05	.55	.001
Foreign diplomats in Israel	.32	n.s.	.60	.001
Foreign radio & television	.50	.05	.69	.001
Man in the street	.59	.05	.69	.001

* The number of cases for each correlation varied somewhat due to "non-responses" for specific information sources.

När det gäller andra informationskällor förefaller det vara korrekt att tolka resultatet så att de ger stöd för vad de fast bosatta reportrarna hävdade nämligen att myndigheterna vanligen ger mer hjälp till besökande reportrar än till de fast bosatta. Emellertid är det också rimligt att de fast bosatta reportrarna i allmänhet känner sig i mindre behov av den hjälp som tillhandahålls av de i undersökningen ingående informationskällorna, följaktligen upplever de att källorna verkligen var mindre hjälpsamma. Det är viktigt att i detta sammanhang än en gång betona det faktum att inga skillnader erhöles mellan de två grupperna av reportrar när det gäller deras uppfattning huruvida myndigheterna har tillhandahållit tillräckligt med information, följaktligen kan de skilda hjälpsamhetsvärdena inte bero på en allmän brist på information.

Tabell 6 presenterar de genomsnittliga trovärdighetssiffrorna för de två grupperna och signifikansnivåerna för t-värdena grundade på test för skillnaden mellan medelvärdena.

Få signifikanta skillnader erhöles mellan de två reportergrupperna med endast sju av de 13 informationskällorna angivna som mer trovärdiga av de besökande reportrarna. Den mest intressanta punkten är emellertid att de fem informationskällor som erhöil högre trovärdighetsvärden av de fast bosatta reportrarna var alla starkt institutionella källor (armétalesmannen, regeringens pressbyrå, pressmeddelanden, Israels radio och teve) medan de informationskällor som angavs som mer trovärdiga av de besökande reportrarna vanligen var av en informell, icke-institutionaliserad natur (annan armépersonal, utrikeskorrespondenter, israeliska politiker, utländska diplomater, utländsk radio och teve och mannen på gatan) med undantag för "andra israeliska regeringstjänstemän".

Detta kan förklaras av att de besökande reportrarna har en större misstro gentemot det israeliska etablissemanget och därför bedömer information från inofficiella

källor som mer trovärdig än vad de fast bosatta report-
 rarna gör. Ytterligare stöd för detta resonemang kan er-
 hållas i den produktmomentkorrelation mellan det antal
 krig som täckts av reportrarna och trovärdigheten hos in-
 stitutionaliserade informationskällor, som räknats fram
 separat för besökande och fast bosatta reportrar. För de
 besökande reportrarna varierar korrelationerna från $-.18$
 till $-.41$ (dvs ju fler krig reportrarna täckt förut desto
 mindre trovärdiga bedömde de källorna vara). Korrelatio-
 nerna för de fast bosatta reportrarna varierade från $.17$
 till $.33$ (dvs ju fler krig de täckt förut desto mer tro-
 värdiga bedömde de källorna). Ett liknande mönster erhöles
 för korrelationer mellan antalet år reportern varit an-
 ställd hos sin organisation och trovärdighetsvärdena (för
 besökande reportrar varierade korrelationerna från $-.5$
 till $-.14$ och för fast bosatta reportrar från $.11$ till $.44$).
 Dessutom kan man hävda att de fast bosatta reportrarnas
 positiva tidigare erfarenheter från de officiella israe-
 liska källorna åstadkommit det erhållna sambandet mellan
 längden av deras erfarenhet och de värden på den trovärdig-
 het som de tilldelat officiella informationskällor. Å andra
 sidan kan man emellertid påstå att längden av reporterns
 exponering för officiella källor gör honom mindre känslig
 för trovärdighetsfrågan. Denna punkt måste undersökas på
 nytt.

Förutom till de separata medelvärdena för hjälpsamhets-
 och trovärdighetsvärden beräknades produktmomentkorrela-
 tioner mellan hjälpsamhetsvärdena och trovärdighetsvärdena
 för var och en av informationskällorna. Dessa beräkningar
 gjordes också separat för de fast bosatta reportrarna och
 för de besökande reportrarna. I tabell 7 presenteras korre-
 lationskoefficienterna.

Resultaten i tabell 7 som indikerar ett måttligt starkt
 samband mellan värdena för hjälpsamhet och trovärdighet
 för båda reportergrupperna, väcker en svår fråga om kausa-
 litet. Antingen associerar reportern hög trovärdighet till

en informationskälla ju mer han upplever källan som hjälpsam eller också upplever han graden av hjälpsamhet hos källan beroende på hur han bedömer trovärdigheten hos källan. Eftersom den tredje möjligheten dvs att dessa korrelationer var falska, och förorsakade av en eller flera andra variabler, kunde förkastas åtminstone vad beträffar de andra variablerna i undersökningen, återstår det för den fortsatta forskningen att besvara denna fråga.

Attityder till militär censur

Respondenterna tillställdes flera frågor rörande sina attityder till de militära censurbestämmelserna de var tvungna att hålla sig till. När de tillfrågades i vilken utsträckning den militära censuren hindrade deras arbete påstod 25 % att den hindrade "hela tiden", 43 % hävdade att den hindrade "ibland", 23 % menade att den "sällan" hindrade och 8 % ansåg att den "aldrig" hindrade. I allmänhet var de besökande reportrarna mer benägna att klaga på att de hindrades av den militära censuren än de fast bosatta reportrarna.

En annan fråga behandlade i vilken utsträckning reportrarna upplevde att censurprocessen förvanskade deras rapportering. Inga skillnader mellan de besökande och de fast bosatta reportrarna kunde upptäckas i denna fråga: totalresultatet visar att 6 % hävdade att det blev "väldigt mycket" förvanskning, 35 % menade att censurprocessen "i någon grad" förvanskade deras rapportering, 28 % sade att den förvanskade "obetydligt" och 31 % ansåg att det inte blev någon förvanskning alls.

Slutligen tillfrågades reportrarna: "Om Du var en israel skulle Du då försvara användandet av militär censur i den nuvarande situationen?" Sjuttiofyra procent av de besökande reportrarna sade att de skulle försvara censur medan 100 % av de fast bosatta reportrarna gav samma svar.

Det förefaller som om besökande reportrar kände sig mer hindrade av censorn på grund av sin bristande erfarenhet av att ha att göra med censorn. Det faktum att alla de fast bosatta reportrarna hävdade att de skulle försvara censuren om de vore israeler var antagligen ett resultat av en större empati gentemot Israel och censuren beroende på deras längre erfarenhet av landet.

Jämsides med beskrivningen av de utländska reportrarnas arbete under kriget och deras attityder gentemot informationskällor försökte diskussionen även att relatera till ett fundamentalt problem i nyhetsinsamlingsprocessen, som inte har fått tillräcklig uppmärksamhet i litteraturen. Ett försök gjordes att förklara några av de förändringar i reporterens uppgift, som inte alltid är klara för konsumenten. I detta sammanhang är reporterens attityd till sina källor och hans förtroende till dem av speciell relevans. Det visar sig att den trovärdighet han tillskriver en källa är ett resultat av hans värdering av sannolikheten att källan "utnyttjar" honom för att vidarebefordra information. Personlig och professionell skicklighet likaväl som hans egen erfarenhet hjälper honom vanligen att uppfatta sådana försök från sina källor. Han kan dock bortse från dessa misstankar och trots detta använda källan på grund av tryck från sina överordnade och sitt professionella behov av att få ihop material snabbt.

Det är här inte avsikten att befria reportern från hans skyldighet att vara precis och tillförlitlig i sin rapportering. Det är emellertid önskvärt att inom den empiriska forskningens ram behandla det svåra dilemma som möter reportern, behovet att ställa i ordning rapporten trots hans ibland begränsade möjlighet att undersöka tillförlitligheten hos sina källor.

NOTFÖRTECKNING

1. R.L. Lowenstein, "The Daily Press in Israel: An Appraisal After Twenty Years," JOURNALISM QUARTERLY, 46:325-331 (1969). För en mera detaljerad analys se D. Goren, "The Press and National Security," opublicerad doktorsavhandling, Hebreiska universitetet, Jerusalem 1971.

KUNGL BIBL

16 FEB 1976

STOCKHOLM

KUNGL. BIBL.
16 FEB 1976
STOCKHOLM